

Zabrze, 24.01.2026

Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej

ul. Wiejska 10,00-902 Warszawa

Petycja

w sprawie umożliwienia uzyskania wypłaty premii gwarancyjnej z książeczek mieszkaniowych
PKO BP

Do

Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Karola Nawrockiego

Szanowny Panie Prezydencie,

Zwracam się z niniejszą petycją w imieniu tysięcy obywateli Rzeczypospolitej Polskiej-
w zdecydowanej większości emerytów i rencistów- którzy w okresie PRL, działając w zaufaniu
do państwa, gromadzili środki finansowe na książeczkach mieszkaniowych PKO BP jako pełny
wkład mieszkaniowy.
Wpłaty te, dokonywane często kosztem wieloletnich wyrzeczeń, stanowiły w swoim czasie
równowartość całego wkładu na lokal mieszkalny, co było potwierdzone ówczesnymi
regulacjami prawnymi i praktyką instytucji państwowych.

Skutki decyzji państwa po 1989 roku

Po transformacji ustrojowej oraz po denominacji złotego w 1995 r. państwo polskie: pozbawiło zgromadzone wkłady realnej waloryzacji, zastępując ją tzw. premią gwarancyjną, możliwą do uzyskania wyłącznie po spełnieniu bardzo ograniczonych warunków, wykluczając z jej otrzymania tysiące osób, które: nie posiadają lokalu własnościowego, nie mają środków na zakup nieruchomości, z uwagi na wiek i sytuację życiową nie są w stanie spełnić narzuconych wymogów. W rezultacie to właśnie uczciwi obywatele zostali obciążeni kosztami transformacji ustrojowej.

Naruszenie zasad konstytucyjnych

Obecny stan prawny: narusza zasadę zaufania obywatela do państwa, godzi w zasadę sprawiedliwości społecznej wynikającą z art.32 Konstytucji RP, prowadzi do systemowej dyskryminacji osób starszych, które nie mają realnej możliwości skorzystania z należnych środków. Nie domagamy się przywilejów-domagamy się uczciwego rozliczenia zobowiązań państwa wobec własnych obywateli.

Aktualnie wypłata premii gwarancyjnej jest możliwa po spełnieniu ściśle określonych celów. Większość ludzi nie jest w stanie spełnić tych warunków, w efekcie czego nie można zrealizować wypłaty premii gwarancyjnej wypłacanych przez Bank PKO BP. Dla wielu osób środki zgromadzone na książeczkach mieszkaniowych stanowią dziś jedyną szansę na poprawę trudnej sytuacji materialnej.

Mam 66 lat, jestem emerytem (3400 zł/ miesięcznie). Pracowałem 30 lat w budownictwie, pomimo wypadku który przeżyłem w wieku 18 lat (amputacja 9 palcy obu dłoni, z przykurczami). W 1981 roku wpłaciłem pełny wkład na mieszkanie M-3.

Panie Prezydencie zwracam się o rozpatrzenie problemu książeczek mieszkaniowych jako nierozliczonego zobowiązania państwa wobec obywateli.

Z poważaniem,

Załączniki:

1. Postanowienia Trybunału Konstytucyjnego
2. Pismo Rzecznika Praw Obywatelskich
3. Zaświadczenie z Banku PKO BP o premii gwarancyjnej

Oszczędnościowe książeczki mieszkaniowe; waloryzacja sądowa zobowiązań

K 17/15

POSTANOWIENIE

z dnia 31 maja 2016 r.

Sygn. akt K 17/15 (s/k-1715)

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz – przewodniczący

Zbigniew Jędrzejewski

Leon Kieres

Stanisław Rymar – sprawozdawca

Andrzej Wróbel,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 31 maja 2016 r., wniosku grupy posłów o zbadanie zgodności:

art. 13 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 55, poz. 321) w zakresie, w jakim zakazuje stosowania przepisów o waloryzacji sądowej zobowiązań do wkładów zgromadzonych na rachunkach oszczędnościowych (książeczkach mieszkaniowych) w Banku PKO BP w latach 70. i 80. XX wieku, z art. 2, art. 32, art. 64 ust. 1 i 2 oraz art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

postanawia:

na podstawie art. 71 ust. 3 w związku z art. 104 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 293) umorzyć postępowanie.

Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz

Zbigniew Jędrzejewski (zdanie odrębne)

Leon Kieres

Stanisław Rymar

Andrzej Wróbel

<http://ipo.trybunal.gov.pl/ipo/Sprawa?&pokaz=dokumenty&sygnatura=K%2017/15>

Dokumenty w sprawie (IPO) <http://ipo.trybunal.gov.pl/ipo/Sprawa?&pokaz=dokumenty&sygnatura=K%2017/15>

Krótki link do tej sygnatury: [https://trybunal.gov.pl/s/k-1715/\(s/k-1715\)](https://trybunal.gov.pl/s/k-1715/(s/k-1715))

Oszczędnościowe książeczki mieszkaniowe; waloryzacja sądowa zobowiązań

Wniosek o zbadanie zgodności art. 13 ustawy z dnia 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny z:

- art. 2 Konstytucji RP, zgodnie z którym Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej;
 - art. 32 Konstytucji RP, zgodnie z którym wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne oraz nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny;
 - art. 64 ust. 1 i ust. 2 Konstytucji RP, zgodnie z którym każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo dziedziczenia;
 - art. 77 ust. 1 Konstytucji RP, zgodnie z którym, każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej, zaś ustawa nie może nikomu zamykać drogi sądowej do dochodzenia naruszonych wolności lub praw
- w zakresie, w jakim zaskarżony przepis art. 13 ustawy z dnia 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny zakazuje stosowania przepisów o waloryzacji sądowej zobowiązań do wkładów zgromadzonych na rachunkach oszczędnościowych (książeczkach mieszkaniowych) w Banku PKO BP w latach 70. i 80. XX wieku.

K 17/15

Podmiot inicjujący postępowanie: Grupa posłów na Sejm RP

Wniosek o zbadanie zgodności art. 13 ustawy z dnia 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny z: - art. 2 Konstytucji RP, zgodnie z którym Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym...

POSTANOWIENIE

z dnia 8 grudnia 2015 r.

Sygn. akt K 17/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz – przewodniczący

Mirosław Granat

Leon Kieres

Stanisław Rymar – sprawozdawca

Andrzej Wróbel,

na podstawie **art. 70 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym** (Dz. U. poz. 1064, ze zm.) w związku z **§ 18 ust. 1 regulaminu Trybunału Konstytucyjnego stanowiącego załącznik do uchwały Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 września 2015 r.** (M.P. poz. 823), w sprawie wniosku grupy posłów na Sejm o zbadanie zgodności:

art. 13 ustawy z 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 55, poz. 321, ze zm.) z art. 2, art. 32, art. 64 ust. 1 i 2, art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

postanawia:

- 1) zawiesić postępowanie w sprawie wniosku grupy posłów na Sejm, sygn. akt K 17/15 na okres 6 miesięcy.
- 2) określić początkową datę biegu 6-miesięcznego terminu zawieszenia na dzień 12 listopada 2015 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**
Zespół Prawa Cywilnego

Warszawa, 2019-02-07

IV.7216.1.2019/JS

Szanowny Panie

W związku z pismem nadesłanym drogą elektroniczną uprzejmie informuję, że w dniu 15 stycznia 2018 r. Rzecznik Praw Obywatelskich skierował wystąpienie generalne do Prezesa Rady Ministrów Mateusza Morawieckiego zwracające uwagę na nierozwiązany dotychczas problem tzw. książeczek mieszkaniowych.

W wystąpieniu tym Rzecznik wskazał, że do jego Biura nadal wpływają skargi zarówno od indywidulanych posiadaczy książeczek mieszkaniowych, jak i od Krajowego Stowarzyszenia Posiadaczy Książeczek Mieszkaniowych PKOBP, którzy podnoszą, że w związku z utratą wartości zgromadzonych przez nich wkładów zgromadzonych na książeczkach mieszkaniowych wskutek występującej w Polsce w latach 80-tych i na początku lat 90-tych ubiegłego wieku wysokiej inflacji nie są w stanie odzyskać zgromadzonych oszczędności na książeczkach mieszkaniowych w realnej wartości. Choć wkłady te objęte były gwarancją realnej wartości, to obecnie wypłacane lub wyliczone środki wraz z premią gwarancyjną i odsetkami stanowią jedynie równowartość 1- 2 m² ceny rynkowej mieszkania.

Zaniepokojenie Rzecznika budzi także systematycznie malejąca wysokość średniej wypłacanej premii gwarancyjnej oraz tendencja spadkowa w liczbie likwidowanych książeczek. Rocznie bowiem likwidowanych jest ok. 26 tys. książeczek mieszkaniowych, co przy 1.076.444 zarejestrowanych książeczkach mieszkaniowych oznacza, że bez zmiany istniejących uregulowań prawnych likwidacja ostatnich książeczek mieszkaniowych potrwa jeszcze ponad 40 lat.

Ponadto istnieją pewne grupy posiadaczy książeczek mieszkaniowych, które nie są w stanie ich zrealizować poprzez uzyskanie premii gwarancyjnej, bowiem nie są w stanie zrealizować żadnego ze zdarzeń uprawniających do jej uzyskania.

Niewątpliwie przedstawiony, nierozwiązanych od wielu lat problem oszczędności wielu milionów Polaków nie został dotychczas w sposób satysfakcjonujący rozwiązany. Decydujący wpływ na istniejący stan miała ciężka sytuacja gospodarcza kraju w okresie trudnych zmian ustrojowych. Obecnie jednak państwo znajduje się w stabilnej i dobrej ekonomicznie i gospodarczo sytuacji. W związku z tym wydaje się, że obecnie należałoby podjąć odpowiednie działania, które umożliwiły jeszcze ponad milionowi posiadaczy książeczek mieszkaniowych skorzystanie z premii gwarancyjnej na zaspokojenie swoich potrzeb mieszkaniowych bądź też **na poprawę warunków mieszkaniowych osób, które swoje potrzeby mieszkaniowe już zaspokoiły.**

W wystąpieniu tym Rzecznik wskazał także, że korespondencję w przedmiotowej sprawie w 2017 r. prowadził także z Ministrem Infrastruktury i Budownictwa. W przekazanym Rzecznikowi stanowisku Minister wskazał jednak, że problem ten nie został przewidziany do rozwiązania w pierwszej fazie realizacji Narodowego Programu Mieszkaniowego, a więc w najbliższych latach.

Biorąc do uwag powyższe, Rzecznik w powołanym wyżej wystąpieniu przekazał Premierowi swoje uwagi i spostrzeżenia w przedmiotowym zakresie i zwrócił się z prośbą o spowodowanie podjęcia odpowiednich działań zmierzających do definitywnego załatwienia nierozwiązanego od kilkudziesięciu lat problemu posiadaczy książeczek mieszkaniowych.

W odpowiedzi na to wystąpienie Minister Inwestycji i Rozwoju wskazał, że problematyka ta jest przedmiotem uwagi resortu i aktualnie rozważane są różne koncepcje zmierzające do rozwiązania tej kwestii. W rozważaniach tych brane są pod uwagę zróżnicowane potrzeby właścicieli książeczek, a także konieczność określenia horyzontu czasowego wydatkowania środków budżetowych na ten cel. Minister wskazał także, że polityka mieszkaniowa państwa jest priorytetowym celem rządu. Dlatego też w najbliższym czasie zostaną ustalone nowe kierunki realizacji istotnych dla segmentu mieszkalnictwa działań. Wiodącą rolę w tym zakresie będzie miała powołana w dniu 29 stycznia 2018 r. Rada Mieszkalnictwa, której przewodniczyć Prezes Rady Ministrów. Wydawane przez nią rekomendacje mają przyczynić się do usprawnienia dotychczasowej realizacji Narodowego Programu Mieszkaniowego, skutkując w konsekwencji poprawą dostępności mieszkań w Polsce.

Kolejne wystąpienie w tej sprawie do Prezesa Rady Ministrów, pełniącego także funkcję Przewodniczącego Rady Mieszkalnictwa Rzecznik skierował w dniu 10 października 2018 r. Ostatnie wystąpienie w tej sprawie Rzecznik skierował w dniu 6 lutego 2019 r. do Ministra Inwestycji i Rozwoju. W wystąpieniu tym Rzecznik prosi Ministra o

poinformowanie, czy i ewentualnie jakie działania w sprawie ostatecznego rozwiązania problemu książeczek mieszkaniowych zostały ze strony Ministerstwa podjęte i na jakim ewentualnie etapie się aktualnie znajdują.

Odnosząc się do podnoszonej w wystąpieniu Rzecznika z dnia 15 stycznia 2018 r. malejącej średniej wysokości wypłacanej premii Minister Inwestycji i Rozwoju wskazał, że jest to spowodowane likwidowaniem obecnie książeczek ze stosunkowo krótkim okresem oszczędzania (zakładanych w ostatnich latach przed bankructwem systemu PRL, a więc w latach 1986-1990).

Dlatego też kolejne wystąpienie w tej kwestii Rzecznik Praw Obywatelskich skierował w dniu 8 maja 2018 r. do Prezesa Zarządu PKO Banku Polskiego. W wystąpieniu tym Rzecznik m.in. wyraził swoje zaniepokojenie systematycznie malejącą wysokością średniej wypłacanej premii gwarancyjnej oraz tendencją spadkową liczby likwidowanych rocznie książeczek mieszkaniowych.

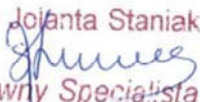
Odpowiadając na to wystąpienie Prezes Zarządu PKO BP wskazał, że wpływ na wysokość średniej premii gwarancyjnej ma przede wszystkim wysokość ceny 1 m² powierzchni użytkowej ogłaszana przez Prezesa GUS oraz struktura likwidowanych książeczek. Obecnie przeważają książeczki mieszkaniowe z przeznaczeniem na budownictwo jednorodzinne, dla którego obowiązywała niższa cena w okresie gromadzenia wkładów.

Prezes Zarządu PKO BP podkreślił także, że kwestia waloryzacji wartości wkładów została przez ustawodawcę zapewniona przez wypłatę premii gwarancyjnej. Z tego też względu, jego zdaniem nie sposób zgodzić się z twierdzeniem, iż posiadacze książeczek mieszkaniowych nie są w stanie odzyskać realnej wartości dokonanych wkładów. Także oprocentowanie wkładów na książeczkach mieszkaniowych PKO BP SA nigdy nie odbiegało od oprocentowania rynkowego, stosowanego przez inne banki dla podobnych terminowych wkładów oszczędnościowych. Jednakże na skutek powszechnie znanych niekorzystnych zjawisk ekonomicznych, które miały miejsce zwłaszcza w latach 80-tych XX wieku, nastąpił znaczny wzrost ceny budowy 1 m² powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych. W celu zapobieżenia temu zjawisku, wkłady oszczędnościowe na książeczkach mieszkaniowych były – w określonej części – objęte gwarancją zachowania realnej wartości, w postaci premii gwarancyjnej. Zdaniem Prezesa Zarządu PKO BP oznacza to, że właśnie premia gwarancyjna stanowi rekompensatę utraconych w wyniku inflacji wartości wkładu, i w konsekwencji odsetek. Oznacza to, że w ramach obliczania wartości wkładu należy zsumować wartość odsetek i premii gwarancyjnej. Przy czym zwrócić należy uwagę na uprzywilejowanie właścicieli książeczek mieszkaniowych założonych do 23 października 1990 r. objętych gwarancją zachowania realnej wartości

wkładu w postaci premii gwarancyjnej, w stosunku do posiadaczy takich książeczek założonych po tej dacie, bądź też w stosunku do osób, które na innych rachunkach oszczędnościowych gromadziły wkłady oszczędnościowe – nieobjętych taką gwarancją.

Pragnę poinformować, że problem realizacji wkładów zgromadzonych na książeczkach mieszkaniowych wraz z wypłatą premii gwarancyjnej nadal pozostaje w sferze zainteresowania Rzecznika Praw Obywatelskich. Rzecznik nadal monitoruje zapowiadane przez Rząd działania w przedmiotowym zakresie (ostatnie, wyżej omówione wystąpienie w tej sprawie z dnia 6.02.2019 r.). Wiedzieć jednak należy, że Rzecznik Praw Obywatelskich nie posiada prawa bezpośredniej inicjatywy ustawodawczej i nie może dokonać we własnym zakresie oczekiwanych przez obywateli zmian w obowiązujących uregulowaniach prawnych. Decyzja w tym zakresie należy do organów decydujących o polityce mieszkaniowej państwa. Rzecznik Praw Obywatelskich może jedynie sugerować właściwym organom konieczność podjęcia odpowiednich działań zmierzających do rozwiązania zgłaszanych przez niego problemów. Niestety, nie zawsze stanowisko Rzecznika prezentowane w wystąpieniach generalnych kierowanych do właściwych organów państwa jest podzielane przez adresatów tych wystąpień. Jeśli natomiast stanowisko Rzecznika jest podzielane przez odpowiednie organy państwa, to nie zawsze następuje to w terminie oczekiwanym przez obywateli, w imieniu których występuje Rzecznik.

Z poważaniem

mgr Jolanta Staniak

Główny Specjalista